

Siste nytt om endringer i gjødselvareforskrifter

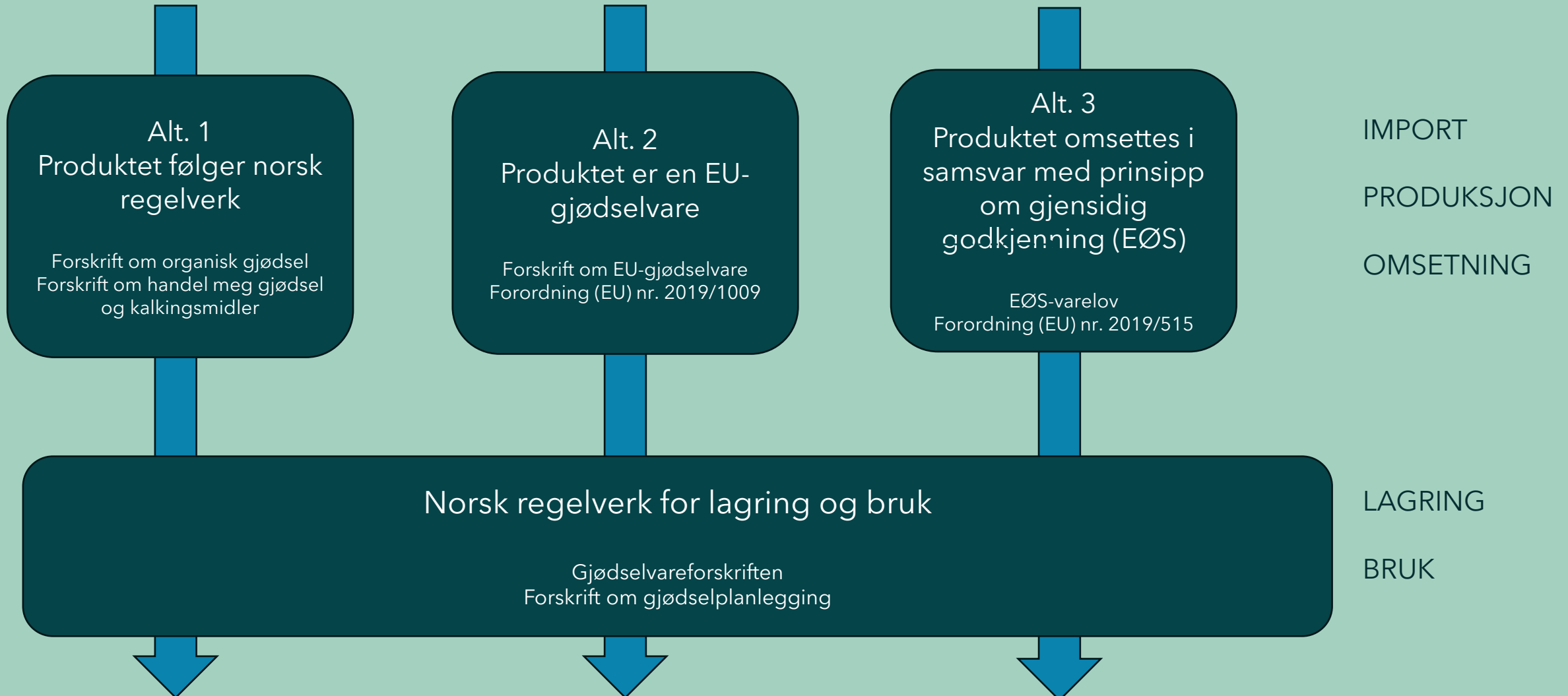
Torhild Tveito Compaore
Seksjon planter og innsatsvarer
Mattilsynet

11.mars 2024

Gjødselvareregelverkene

3 alternativer for import, produksjon og omsetning

Gjødselvareforskriften deles i to

[forskrift 4. juli 2003 nr. 951 om gjødselvarer mv. av organisk opphav](#)

- En forskrift om gjødselvarene
- En forskrift om bruk og lagring

Fra produktregistrering til virksomhetsregistrering?

I dag er det registreringskrav til de fleste gjødselvarer. Vi opplever at en del ikke registrerer og at endringer ikke blir fulgt opp.

Vi vurderer en virksomhetsregistrering som har med så mye opplysninger at vi kan prioritere tilsyn etter risiko og også ha tilsynskampanjer rettet mot spesielle råvarer eller hygieniseringsmetoder. Virksomheter som har flere underliggende produksjonssteder må registrere disse.

Det vil føre til at noen som ikke registrerer i dag må registre etter nytt regelverk, men det blir mindre behov for endringer i registrerte opplysninger.

Kvalitet, lagring og analysekrav

Kvalitet

Produktene skal ha lagring-, spredning- og bruksegenskaper som gjør dem egnet til formålet og skal ha dokumenterbar virkning.

Produkter med unntak av jorddekkingsmidler skal ikke ha spirehemmende eller annen veksthemmende effekt ved anbefalt bruk.

Lagring

Krav til lagring er foreslått som egen paragraf. Gir tydeligere krav både for å unngå forurensing av råvarer og produkt, og for å hindre kvalitetsreduksjon.

Analysekrav

Produktene skal analyseres med anerkjente metoder. For plantetilgjengelig fosfor: Olsen-P for organisk og organisk mineralsk gjødsel og jordforbedringsmidler. For anleggsjord foreslås AI-metoden.

Hygiene

Forslaget vil i stor grad være en videreføring av dagens krav

Av endringer kan det nevnes:

- Overgang fra TKB til E.coli med en grenseverdi på 1000 CFU/g våtvekt
- Maksimalt 2 spiredyktige ugrasfrø per liter ferdig vare
- Detaljerte krav ved validering av ny hygeniseringsmetode

Råvarer

Positivliste

- Liste over tillatte råvarer, både fra avfallsopphav og annet opphav.

Tillatelsesordning

- Dokumentere at råvaren har en dokumenterbar nyttevirkning for produktet eller behandlingsprosessen og at den ikke medfører fare for helse og miljø.
- Skal oppfylle kriteriet i punkt 1 uten at det må settes særskilte mengdebegrensninger for andelen av råvaren i det ferdige produktet.
- Bruken skal ikke måtte begrenses til et eller noen få bruksområder for at den skal anses som trygg.
- Gebyr på ca 14 000kr.

Tilsetninger

I tillegg til råvarene kan det brukes tilsetninger for å forbedre produktegenskaper eller prosesser. Som tilsetninger regnes stoffer som brukes i små mengder for eksempel for å endre frigivelsesmønster av næringsstoffer, som overflatebehandlingsmidler eller som prosessforbedrere i komposterings- og biogassprosesser.

- Tilsetningene skal ikke gi en økning av betydning for helse- og miljørisikoen til produktet.
- En liste over tilsetninger og vurderinger av disse vil være en naturlig å ta med som del av internkontrollen.

Miljøgifter

- Aktsomhetsplikt videreføres, men det vil stilles mer krav til oppfølging av plikten
- Grenseverdier for enkelte miljøgifter i aske, biokull og avløpsslam (råslam). For biokull og aske er det hentet fra EU-regelverket.

§ 24 Særlige grenseverdier for innhold av organiske miljøgifter i råslam

For råslam gjelder følgende grenseverdi for innhold av organiske miljøgifter angitt i mg/kg tørrstoff:

Organisk miljøgift	Innhold i milligram per kilogram tørrstoff
DEHP	50
Summen av PFOS og PFOA	0,04
PCB7	0,04

Tungmetaller

Mattilsynet mener det er viktig å ta vare på matjorden i et langsiktig perspektiv. VKM-rapporterer viser en risiko for akkumulering, og vi foreslår derfor ikke å øke grenseverdier for sink og kobber i noen klasser som har vært foreslått av enkelte.

- 1) kromverdiene tilpasses til det som er i økologiregelverket
- 2) arsen som et åttende tungmetall
- 3) egen grense for anleggsjord

Næringsinnhold i jordblandinger - 30 volumprosent regel fjernes.

- Næringsinnholdet i gjødselvarene skal være tilpasset anbefalt bruksområde og bruksmengde.
- I anleggsjord skal innholdet av lettløselig fosfor målt med AL-metoden være lavere enn 40 milligram per 100 gram tørrstoff.
- I anleggsjord som inneholder avløpsslam skal innholdet av mineralsk nitrogen være lavere enn 20 milligram per 100 gram tørrstoff.

Merkekrav

Vi har sett utfordringer med dagens henvisning til Norsk Standard og mener det å ta kravene inn i forskriften er en mer fleksibel løsning.

Meldeplikt

- Meldeplikten foreslå videreført.
- En endring i avløpsslamdirektivet gjør at Norge må samle inn mer informasjon om slambruk og gjøre et kart med oversikt over alle landbruksareal der det er brukt avløpsslam offentlig tilgjengelig. Dette er ikke tatt med i dette forslaget ,men vil komme senere. Trolig lages det et nytt elektronisk skjema for meldeplikt med karttegneverktøy mm.

..... kommune for spredning av a

mv. av organisk opphav av 04.07.2003 setter i
et vist til paragrafene som kommer til anvende

sendes til kommunen innen 2 uker før foretake
eller bruk (§ 25). Det oppfordres til at melding

t er landbruksforetaket som har ansvar for at

yttes ved jordarbeidingstiltak på innmarksbe
predning skal ikke gjennomføres før svar er gi

foretaket

		Navn på foretaket:	
Kommune	Gårdnr	Bruksnr	

Mobiltelefon:

Illomlagring Spredning på fulldyrka jord

og jordarbeidingstiltak på innmarksbeite

Om EU-gjødselvarer forordning (EU) 2019/1009

Forordningen er viktig del av satsingen på den sirkulære økonomien, og fjerner en del hindringer som har vært for omsetting av gjødselvarer mellom EØS-land. Forskrift om EU-gjødselvarer vil fastsettes snart.

Det er valgt en løsning der en inkluderer gjødselvarer som de fleste kan bli enige om heller enn å erstatte nasjonalt regelverk og få et regelverk som vil vært mye vanskeligere å få vedtatt. Gjødselvarer som oppfyller kravene i regelverket når «End of Waste»- status og er også ikke lenger omfattet av avløpslamdirektivets begrensninger.

Det er link på kommisjonens side til å foreslå nye råvarer/behandlingsprosesser osv. Første runde med slike forslag er nå til utredning hos et konsulentselskap for eventuelt anbefaling om endring av forordningen.

Hvem er regelverket mest aktuelt for?

Dere som tenker å omsette produkter til EØS-land.

NB EUs plantehelseregelverk er til hinder for eksport av mye gjødselvarer av organisk opphav fra Norge til EU.

Du som planlegger nytt anlegg med produksjon av struvitt, biokull, aske eller div ekstraherte næringsstoffer.

Vi anbefaler at du planlegge for å overholde kravene uansett om du velger å markedsføre etter nasjonalt regelverk.

Bruksgrenser for tungmetaller gjelder også EU-gjødselvarer.

Brukere av gjødselvarer må være oppmerksom på at produktene kan være merket annerledes. Det kan komme produkter merket med næringsstoffer på oksidform og kalk med annen angivelse av kalkvirkning.

Oppbygging

- Kapittel 1: Innledende bestemmelser
- Kapittel 2: Krav til de som tilgjengeliggjør EU-gjødselvarer
- Kapittel 3 og 4: Bestemmelser om samsvarsvurdering
- Kapittel 5: Tilsyn
- Kapittel 6-8: Div om prosedyrer ved endringer, rapportering og sluttbestemmelser
- Vedlegg 1: Produktfunksjonskategorier
- Vedlegg 2: Komponentmaterialkategorier
- Vedlegg 3: Merkereglar

Det er allerede flere endringsforordninger til (EU) 2019/1009. Det er også vedtatt en supplerende rettsakt om agronomisk effektivitet og sikkerhetsregler for biprodukter (EU) 2022/973 .

Produktfunksjonskategorier

PFC 1. Gjødsel

- A. Organisk gjødsel
- B. Organisk-mineralsk gjødsel
- C. Uorganisk gjødsel

PFC 2. Kalk

PFC 3. Jordforbedringsmiddel

- A. Organisk jordforbedringsmiddel
- B. Uorganisk jordforbedringsmiddel

PFC 4. Dyrkingsmedium

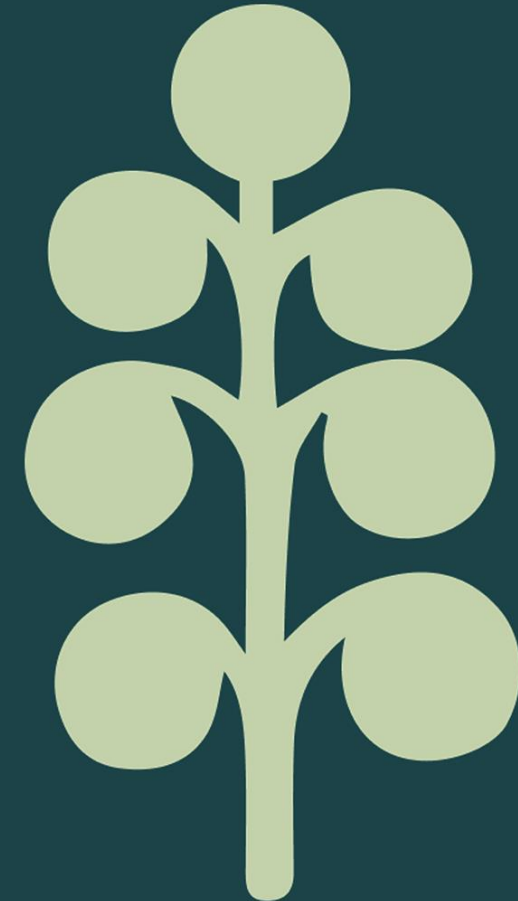
PFC 5. Hemmere

- A. Nitrifikasjonshemmer
- B. Denitrifikasjonshemmer
- C. Ureasehemmer

PFC 6. Biostimulant

- A. Mikrobiell biostimulant
- B. Ikke-mikrobiell biostimulant

PFC 7. Mekanisk gjødselvarerblending

Komponentmaterialkategorier

- CMC 1: Stoffer og blandinger av jomfruelige materialer
- CMC 2: Planter, plantedeler eller planteekstrakter
- CMC 3: Kompost
- CMC 4: Avgasset biomasse fra ferske avlinger
- CMC 5: Avgasset biomasse annet enn avgasset biomasse fra ferske avlinger
- CMC 6: Biprodukter fra matindustrien
- CMC 7: Mikroorganismer
- CMC 8: Næringsstoffpolymerer
- CMC 9: Andre polymerer enn næringsstoffpolymerer
- CMC 10: Avledede produkter i henhold til forordning (EF) nr. 1069/2009 (Animalske biprodukt)
- CMC 11: Biprodukter i henhold til direktiv 2008/98 / EF (Avfall)
- CMC 12: Utfelte fosfatsalter og derivater av disse
- CMC 13: Termiske oksideringsprodukter og derivater av disse
- CMC 14: Pyrifikasjons- og gassifikasjonsmaterialer
- CMC 15: Gjenvunnet materiale av høy renhet

Egenerklæring eller ekstern gjennomgang

NO NOTIFIED BODY	NEED NOTIFIED BODY		
MODULE A	MODULE A1	MODULES B+C	MODULE D1
PFC 1(*) – 4 , if composed exclusively of one or more of CMC 1 (excl. inhibitors), CMC 4, 6, 8 and/or 11 PFC 7 (**)	PFC 1(C)(I)(a)(i-ii)(A) (ammonium nitrate fertiliser of high nitrogen content) and PFC 7 with 28% or more of nitrogen from such a fertiliser	PFC 1 (*) – 6 , if composed exclusively of one or more of CMC 1 (incl. inhibitors), CMC 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10 and/or 11 PFC 7 (**)	PFC 1(*) – 6 , if composed of one or more of CMC 1 (incl. inhibitors), CMC 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 and/or 15 PFC 7 (**)

(*) except PFC 1(C)(I)(a)(i-ii)(A) (ammonium nitrate fertiliser of high nitrogen content), for which Module A1 is mandatory.

(**) except PFC 7 with 28% or more of nitrogen from a fertiliser belonging to PFC 1(C)(I)(a)(i-ii)(A) (ammonium nitrate fertiliser of high nitrogen content), for which Module A1 is mandatory.

Oversikt over modeller for samsvarsvurdering

- Modul A - intern produksjonskontroll
- Modul A1 - intern produksjonskontroll pluss overvåket produkttesting
- Modul B - EU-typeprøving etterfulgt av modul C - typesamsvar basert på intern produksjonskontroll
- Modul D1 - kvalitetssikring av produksjonsprosess

[16 notfiserte organ](#) for EU-gjødselvarer, men ingen i Norden.

